

Til § 56

9) *Stk. 5 og 6* i den foreslåede affattelse af retsplejelovens § 172 affattes således:

»*Stk. 5.* Angår sagen en lovovertrædelse, som er af alvorlig karakter, og som efter loven kan medføre straf af fængsel i 4 år eller derover, kan retten dog pålægge de i stk. 1–4 nævnte personer vidnepligt, såfremt vidneførslen må antages at have afgørende betydning for sagens opklaring og hensynet til opklaringen klart overstiger massemediernes behov for at kunne beskytte deres kilder.

Stk. 6. Retten kan ligeledes pålægge de i stk. 1–4 nævnte personer vidnepligt, hvis sagen angår en overtrædelse af straffelovens §§ 152–152 c. Dette gælder dog ikke, hvis det må antages, at forfatteren eller kilden har villet af-dække forhold, hvis offentliggørelse er af samfundsmæssig betydning.«

Bemærkninger

Til nr. 1

I overensstemmelse med mindretallet i Medieansvarsudvalget, jf. betænkningen s. 176–177, finder forslagsstillerne, at det er på tide at ændre på den gældende retstilstand og som hovedregel at gøre alene den, der fremsætter udtalelsen, ansvarlig for dens indhold.

Allerede den omstændighed, at ministeren i sit eget forslag (§ 20) vil fritage redaktør/forfatter i de direkte elektroniske udsendelser for medansvar, vidner om, at et vigtigt argument for forfatterens medansvar i de skrevne medier er uholdbart, nemlig at udtalelsens udbredelse via et massemedie giver udtalelsen en anden og alvorligere karakter. Den foreslåede fritagelse i § 20 begrundes med praktiske hensyn, og forslagsstillerne er enige heri; men en krænkende eller retsstridig udtalelse, der fremsættes f.eks. i en direkte tv-udsendelse, må vel siges at antage en langt alvorligere karakter i kraft heraf, end hvis den fremsættes i et dagblad, hvis oplag sjældent er så stort som seerskaren til en populær tv-udsendelse.

Den logiske konsekvens vil derfor som hovedregel være at pålægge den, der udtaler sig, eneansvaret, både i de skrevne medier (hvor der er tale om citater) og i de elektroniske medier (hvor der er tale om direkte ytringer).

Også i henhold til behandlingen af navngivne læserbreve er der tale om inkonsekvens, idet det her alene er forfatteren, der er ansvarlig. Det logiske vil være at sidestille navngivne udtalelser i interviewer, reportager og lignende med navngivne læserbreve.

Den demokratiske proces betyder i almindelighed, at ytringer fremsættes under ansvar for loven, og at alene den, der fremsætter ytringen, har ansvar for den. Men ikke alle har lige nemt ved at formulere sig skriftligt. De vil ikke kunne komme til orde i situationer, hvor medierne – måske endda med urette – frygter, at ytringen er retsstridig.

Forslaget om, at alene den, der citeres, er ansvarlig, er udtrykkeligt tænkt som hovedreglen. Det skal ikke betyde, at forfatteren ansvarsløst kan viderebringe ytringer af enhver art. Hvis forfatteren selv ved, at den citerede udtalelse er urigtig eller indebærer en krænkelse af privatlivets fred, har forfatteren et medansvar. Det gælder også, hvis forfatteren selv har opmuntret eller tilskyndet til fremsættelse af den citerede udtalelse, således at der ikke er tale om en spontan ytring.

Til nr. 2

Et enigt Medieansvarsudvalg foreslog i betænkning nr. 1205/1990 en ophævelse af udgiverens bødehæftelsespligt, således som den er fastlagt i presselovens § 12, stk. 2. Udvalget begrundede dette forslag med, at denne subsidiære hæftelse hviler på redaktørens økonomiske forhold, og at det derfor er tilfældigt, hvornår hæftelsen indtræder. Videre finder Medieansvarsudvalget, at en ophævelse af reglen vil kunne styrke redaktørens uafhængighed af udgiveren. Der henvises til betænkning nr. 1205, s. 199 f.

Forslagsstillerne er enige heri og finder samtidig, at det er påkrævet udelukkende at fastholde det gældende bødeansvar i form af dagbøder, der idømmes på grundlag af en vurde-